

3. Положення (стандарти) бухгалтерського учета // Бухгалтерський учет: сборник систематизованного законодавства. –Х.: Фактор, 2007. –704с.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

*Ванцова М.М., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

На сучасному етапі становлення ринкового господарства його невід'ємною частиною є мале підприємство. Світовий досвід і практика показують, що важливою ознакою ринкової економіки є існування і взаємодія великого, середнього і малого бізнесу та їх оптимальне співвідношення. Рівень розвитку малого бізнесу безпосередньо визначає ступінь розвитку економіки держави в цілому.

На сьогоднішній день в Україні підприємства малого бізнесу сприяють покращенню внутрішнього ринку товарів, створюють конкурентне середовище, забезпечують розвиток ринку праці в країні, допомагають зростанню державних та місцевих бюджетів.

Для регулювання малого бізнесу в Україні існує спеціальний податковий режим, а його система припускає тільки один вид податку: єдиний податок, який сплачується до місцевого бюджету. Але не зважаючи на це, підприємці ще сплачують єдиний соціальний внесок, що зараховується на рахунки органів Пенсійного фонду України.

Розвиток малого бізнесу в найбільш розвинених країнах Заходу йде більш швидкими темпами, так як національна влада надає йому велике значення та підтримку. Наприклад в Італії 73% всього робочого населення зайнято в малому підприємстві. У Франції – 54%.

Такі показники свідчать про важливість підприємств малого бізнесу для економіки країн з ринковою економікою (табл. 1)

Подивившись на аналогічні показники України станом на 01.01.2015р. можна побачити, що малим підприємствам відведена незначна роль в порівнянні з розвиненими країнами. Так, кількість малих підприємств складає 373,8 тис., що складає 95% у загальній кількості підприємств, проте вони забезпечують лише 21% ВВП країни та займає 2% всіх зайнятих працівників; кількість малих підприємств на 1 тис. населення 8 одиниць. Отже, з цього можна зробити висновок, що в країні існує велика кількість зареєстрованих, але не діючих, або діючих нелегально суб'єктів малого бізнесу.

В Україні для малих підприємств застосовується спрощена система оподаткування.

Спрощена система оподаткування – особливий механізм справлення податків і зборів, що встановлює зміну сплати окремих податків і зборів.

Таблиця 1

Показники розвитку малого підприємництва в країнах з ринковою економікою на 2014 рік

Країна	Кількість малих підприємств тис.	Кількість малих підприємств на 1 тис. населення	Зайнято в малих підприємств, млн. чол.	Частка малих підприємств у загальній кількості зайнятих, %	Частка малих підприємств у ВВП країни, %
Великобританія	2630	46	13,6	49	50 – 53
Німеччина	2290	37	18,5	46	50 – 54
Італія	2920	68	16,8	73	57 – 60
Франція	1980	35	15,2	54	55 – 62
Країни ЄС	15770	45	68	72	63 – 67

Джерело: [2]

Спрощена система була запроваджена у 1998 році після набуття чинності Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» з метою легалізації підприємницької діяльності та підвищення рівня зайнятості населення. Саме тоді більшість суб'єктів розпочали свою діяльність.

З часом податкова система України зазнала реформування та удосконалення під впливом прийняття Податкового кодексу України, який набрав чинності з 1 січня 2011 р.

На сьогоднішній день Україна стоїть на порозі вступу до ЄС, тому є доречним звернути увагу на вимогу Міжнародного валютного фонду реформувати спрощену систему оподаткування.

МВФ переконаний, що діюча спрощена система оподаткування Україні дуже лояльна для платників податку. Виходячи з проаналізованих даних МВФ розробив ряд рекомендацій для вдосконалення податкової системи країни.

Так у грудні 2014 року внесено кардинальні зміни до спрощеної системи оподаткування. Нововведення, полягають в тому, що суб'єктів спрощеної системи оптимізували з шести до чотирьох груп. Фізичних осіб-підприємців, залежно від специфіки діяльності, розподілили по 3 групи, для юридичних осіб залишили 3 групу та 4 групу для юридичних осіб – с/г товаровиробників. Класифікація платників єдиного податку наведена в таблиці 2.

Практичний досвід застосування спрощеної системи оподаткування в Україні свідчить про її позитивний вплив на малий бізнес.

По-перше, за роки існування спрощеної системи оподаткування кількості платників єдиного податку збільшилася, а надходження до бюджету від сплати єдиного податку зросли.

По-друге, система дозволяє легально працювати, незважаючи на недосконалість існуючої загальної системи.

По-третє, із запровадженням спрощеної системи оподаткування держава надала підтримку розвитку малого бізнесу в країні.

Таблиця 2

Класифікація платників єдиного податку

Група	Спів-робітники	Види діяльності	Звітність	Обсяг доходу, грн.	Ставка податку	Термін сплати
I	0	Роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або надання побутових послуг тільки населенню	Раз на рік	300 тис.	1-10% мінімальної зарплати	Авансом пізніше 20 числа поточного місяця
II	0-10	Надання послуг, в т.ч. побутових платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, окрім гр. 70.31 за КВЕД ДК 009:2005	Раз на рік	1,5 млн.	2-20% мінімальної зарплати	Авансом пізніше 20 числа поточного місяця
III	Необмежена кількість	Будь-який вид діяльності, що не заборонений на єдиному податку, в т.ч. посередницькі послуги купівлі, продажу, оренди, торгівля, виробництво (особливих обмежень немає)	Раз на квартал	20 млн.	4% від доходу або ПДВ +2% від доходу	Протягом 10 днів після здачі декларації

Джерело: [4]

Поряд з позитивним впливом спрощена система оподаткування в Україні має ряд негативних наслідків.

По-перше, можливість зловживання для мінімізації податкових платежів.

По-друге, спрощена система оподаткування сприяє розоренню великих і середніх підприємств.

По-третє, реєстрація платника єдиного податку осіб, що займається професійною діяльністю (адвокати, лікарі), що суттєво мінімізує їхні податкові зобов'язання при значних доходах.

По-четверте, соціальна несправедливість і деструктивність для суспільства. Спрощена система оподаткування допускає при 500 000 гривень обороту сплачувати всього $243,6 \times 12 = 2923,20$ гривень податку, або 0,58% від 500 тисяч. Тому

підприємці, які застосовують тільки загальну систему оподаткування, вважають систему оподаткування «Об'єктів підприємницької діяльності на єдиному податку» абсурдною і руйнівною для суспільства.

Але не зважаючи на всі ці недоліки спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності, її ліквідація не є ефективним рішенням. Так як її скасування призведе до повної та остаточної «тінізації» діяльності підприємців з одночасним зменшенням доходів місцевих та державних бюджетів та збільшення безробіття. Тому основним завданням держави залишається удосконалення системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Це можна зробити шляхом проведення податкової реформи, опираючись на зарубіжний досвід. Вона повинна усунути основні недоліки діючої системи оподаткування малого бізнесу.

Список літератури:

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618 - VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

2. Михальчинець Г.Т. Оподаткування малого бізнесу як напрям розвитку підприємництва в Україні / Г.Т. Михальчинець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/> <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/11/18.pdf>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 - VI, Редакція № 1668 - VII від 02.09.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk/>.

4. Спрощена система оподаткування для Фізичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhuslugi.com.ua/ua/informatsiya/informatsiya-dlya-fizichnikh-osib/sproshchena-sistema-opodatkovannya.html>.